

Magnifikat

Pieśń Magnifikat wchodziła w skład nieszporów, czyli nabożeństwa wieczornego, w którym odgrywała ważną rolę

Nazwa *Magnifikat* pochodzi od pierwszego słowa pieśni Maryi zaczerpniętej z Ewangelii wg św. Łukasza (*Magnificat anima mea Dominum* – „Wielbi dusza moja Pana”). Pieśń ta wykorzystywana była w liturgii godzin kanonicznych (oficjum), czyli nabożeństw odprawianych o różnych porach dnia. Wchodziła mianowicie w skład nieszporów – nabożeństwa wieczornego, w którym grała eksponowaną rolę. Ze względu na swoje znaczenie liturgiczne i pochwalny charakter, magnifikat stał się jednym z najważniejszych tekstów kościelnych opracowywanych muzycznie przez kompozytorów od [średniowiecza](#) do [współczesności](#).

Początkowo znane były jednogłosowe melodie *Magnificat*, dość proste, recytacyjne, przypominające [psalmy](#). Istniały w różnych wersjach, w zależności od obranej tonacji. Daną wersję melodii dobierano tak, by najlepiej pasowała do innych śpiewów nieszporów ([antyfon](#)). W XIV wieku pojawił się pierwszy wielogłosowy *Magnificat*. Potem magnifikaty komponowali niemal wszyscy najważniejsi twórcy muzyki religijnej, zarówno w kręgu katolickim, jak i protestanckim. W zależności od obowiązującego w danym okresie stylu muzycznego zmieniały się techniki i obsada tych utworów. W trzygłosowym [Magnificat Mikołaja Radomskiego](#) pojawia się technika [fauxbourdon](#), a melodia chorałowa ([cantus firmus](#)) rozbrzmiewa w głosie najwyższym. U [Claudia Monteverdiego](#) i późniejszych kompozytorów [barokowych](#) (np. [Jana Sebastiana Bacha](#)) są to wieloczęściowe utwory z wykorzystaniem instrumentów i techniki koncertującej. Choć w [romantyzmie](#) magnifikatów prawie nie komponowano, to jednak do dawnego tekstu liturgicznego powrócili kompozytorzy współcześni, np. [Krzysztof Penderecki](#) i [Arvo Pärt](#). Rekordzistą w opracowywaniu pieśni Maryi pozostał [Orlando di Lasso](#) – w drugiej połowie XVI wieku skomponował ponad sto magnifikatów, w różnych tonacjach, wykorzystując rozmaite techniki [polifoniczne](#), znane z ówczesnych [mszy](#) czy [motetów](#).

dr Paweł Gancarczyk